

Ministerstwo Infrastruktury

Prognoza oddziaływania na środowisko dla projektu
POBM – stan aktualny, istniejące problemy ochrony
środowiska, inne uwarunkowania istotne dla
realizacji Programu

Spotkanie informacyjno- konsultacyjne
Warszawa 28.01.2026 r.

1

Położenie i rzeźba terenu

2

Stan aktualny w zakresie komponentów:

- powierzchnia ziemi,
- wody powierzchniowe,
- wody podziemne,
- powietrze i klimat,
- ludzie i dobra materialne,
- zabytki,
- krajobraz,
- zasoby naturalne,
- różnorodność biologiczna.

3

Istniejące problemy ochrony środowiska

4

Potencjalne zmiany aktualnego stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego Programu

Stan aktualny w zakresie komponentu: Położenie i rzeźba terenu

Analizowany obszar położony jest w północnej części Polski nad Morzem Bałtyckim, w zasięgu trzech województw: zachodniopomorskiego, pomorskiego i warmińsko-mazurskiego.

Zasięg analizy w głębi lądu wyznaczono na potrzeby opracowania przebiegiem granic jednostek samorządu terytorialnego (gmin). Uwzględniono gminy leżące wzdłuż wybrzeża, znajdujące się w zasięgu bufora 5 km od linii brzegowej morza terytorialnego i obszarów morskich wód wewnętrznych (61 gmin).

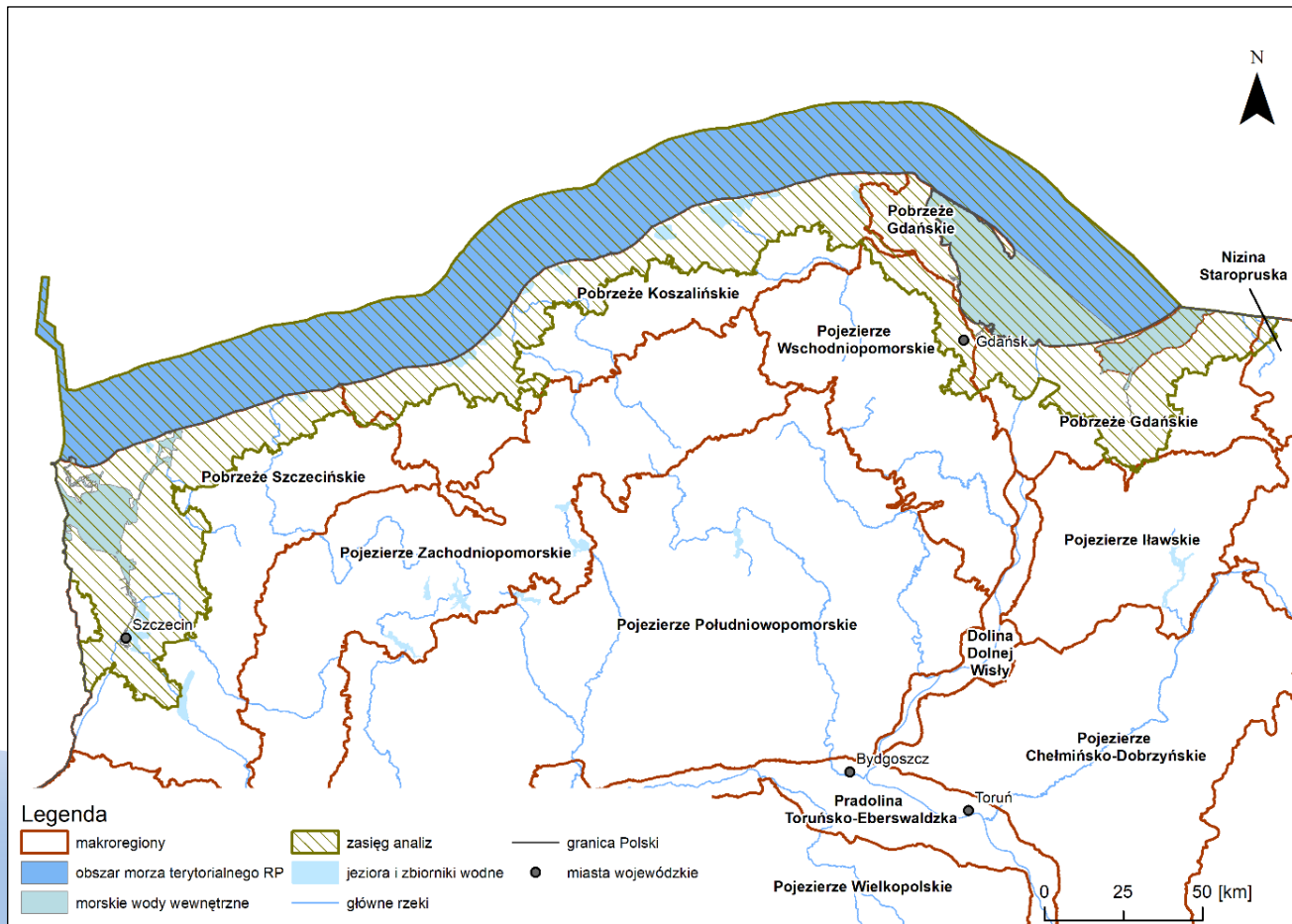
Poza obszarem lądowym do zasięgu analiz należą: wody przejściowe i przybrzeżne Morza Bałtyckiego, w tym wody Zalewu Szczecińskiego, Zatoki Pomorskiej, Zatoki Gdańskiej i Zalewu Wiślanego oraz obszar morza terytorialnego RP.

Całkowita powierzchnia zasięgu analiz wynosi 19 127 km².

Spośród regionów Polski obszar wyróżnia się dużym zróżnicowaniem przyrodniczym i krajobrazowym.

Jest to efekt procesów lodowcowych i zjawisk polodowcowych, które miały miejsce około 20-10 tysięcy lat temu w okresie plejstocenu (czwartorzęd). Rzeźba terenu została ukształtowana naprzemiennie - tworzą ją pasy o przebiegu równoleżnikowym: pas nizin nadmorskich (piaszczyste plaże, wydmy, obszary depresyjne) oraz pojezierzy (wzgórza morenowe, jeziora, lasy).

Zasięg analiz na tle jednostek fizyczno-geograficznych

źródło: opracowanie własne na podstawie danych SIPAM oraz danych GUGiK

Stan aktualny w zakresie komponentu: Powierzchnia ziemi

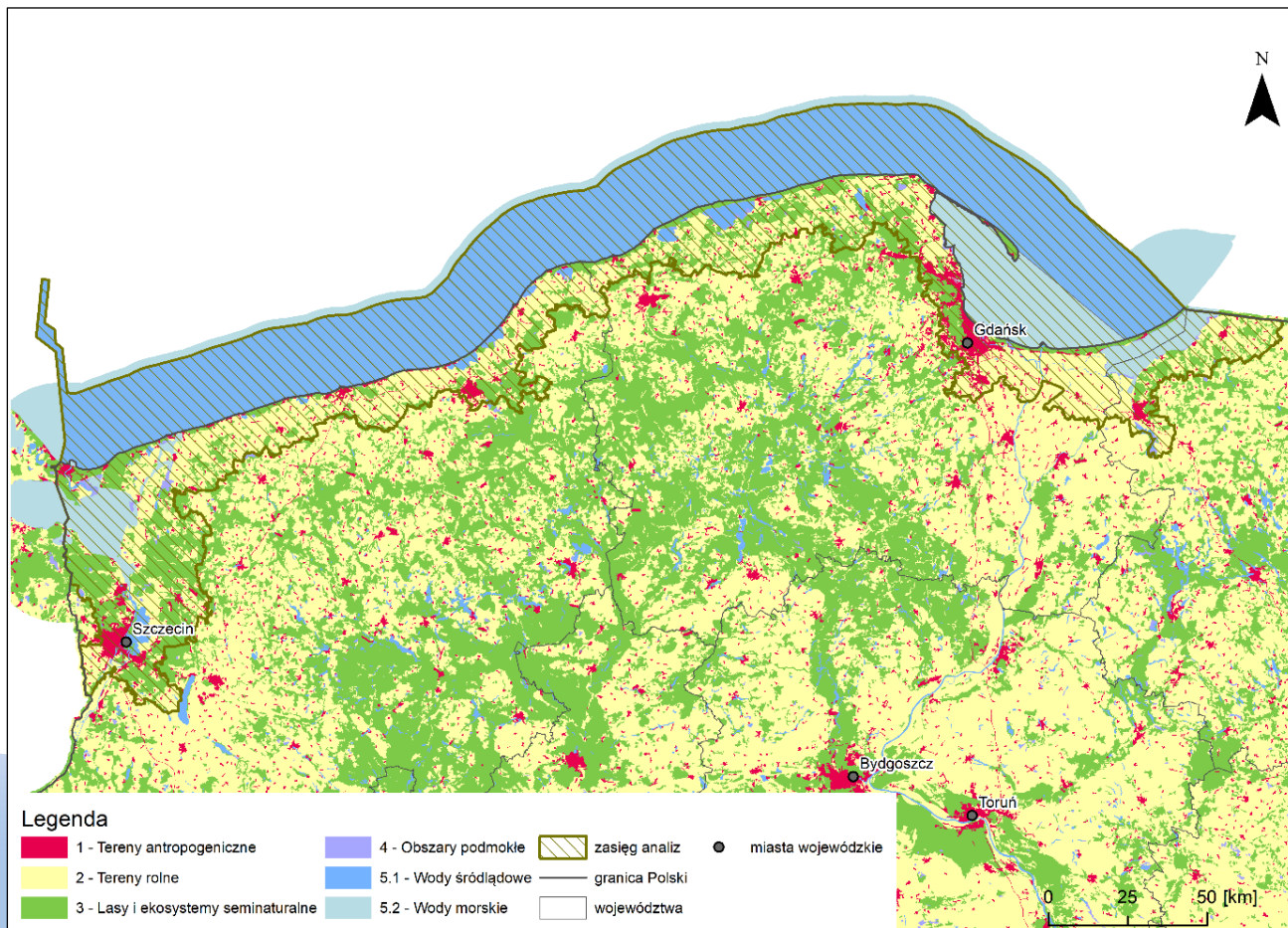
W zasięgu prowadzonych analiz **tereny rolne zajmują ok. 22,4%** powierzchni i obejmują: grunty orne, uprawy trwałe, łąki i pastwiska oraz obszary upraw mieszanych.

Lasy i ekosystemy seminaturalne stanowią 14,8% powierzchni. Lasy w granicach obszaru analiz rozmieszczone są nierównomiernie. Do największych kompleksów leśnych obszaru należą: Lasy Oliwsko-Darżlubskie, Lasy Środkowopomorskie, Puszcze Szczecińskie.

Tereny antropogeniczne zajmują **ok. 4,0%** powierzchni i skupiają się wokół największych miast: Szczecina, Elbląga, Kołobrzegu, Ustki, Koszalina oraz Aglomeracji Trójmiejskiej.

Obszary wodne, które obejmują **wody śródlądowe i morskie**, mają największy udział w powierzchni analizowanego obszaru, łącznie **58,1%**, z czego wody śródlądowe zajmują 1,7%, a wody morskie 56,4%. Najmniejszy udział w powierzchni stanowią **tereny podmokłe (śródlądowe i przybrzeżne)**, których udział wynosi **0,6%**.

Pokrycie terenu według CORINE Land Cover 2018

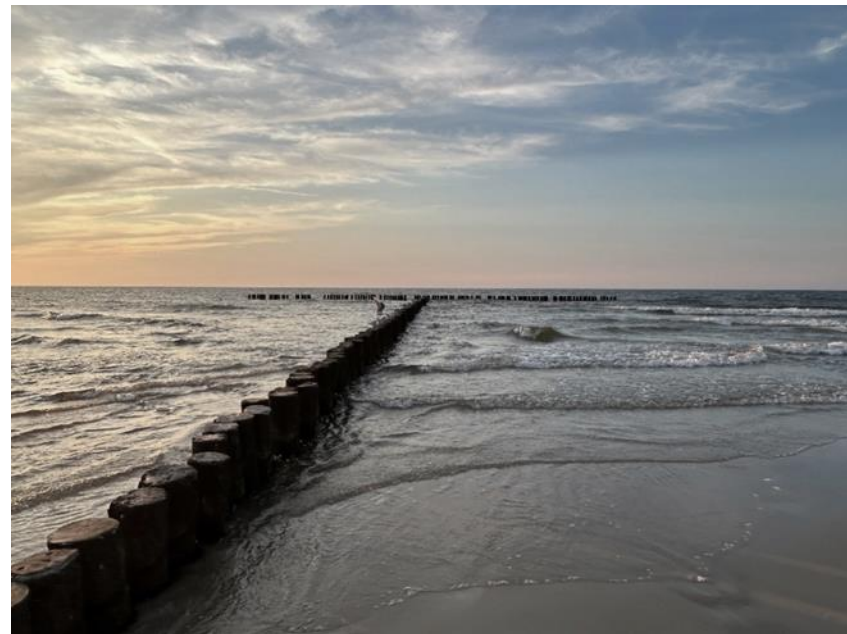
źródło: opracowanie własne na podstawie CORINE Land Cover 2018

Stan aktualny w zakresie komponentu: Wody powierzchniowe

Obszar oddziaływania projektu POBM znajduje się na obszarze 3 dorzeczy:
Wisły, Odry i Banówki

W obszarze oddziaływania znajduje się:

- 183 JCWP* rzecznych - stan wód we wszystkich JCWP oceniono jako zły;
- 31 JCWP jeziorne – jedynie 1 JCWP została oceniona jako w stanie dobrym;
- 4 JCWP przybrzeżne - stan wód we wszystkich JCWP oceniono jako zły;
- 7 JCWP przejściowych - stan wód we wszystkich JCWP oceniono jako zły.

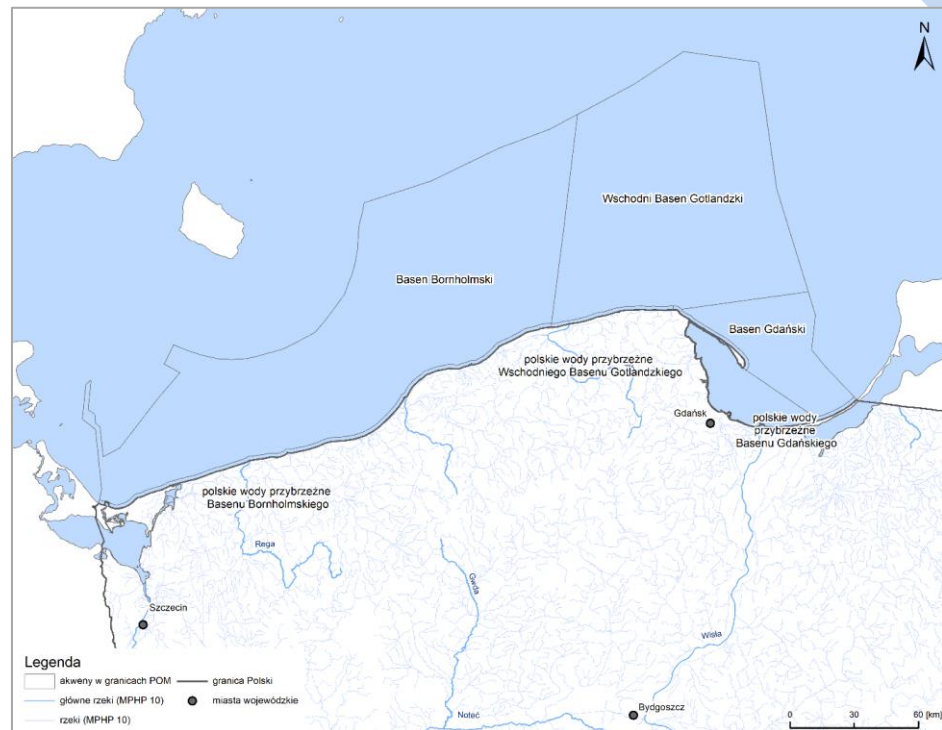
*JCWP – jednolita część wód powierzchniowych

Stan aktualny w zakresie komponentu: Wody powierzchniowe

Ocena stanu środowiska polskich obszarów morskich Bałtyku

- wyniki oceny dla cech: D1- Siedliska bentosowe; D6- Integralność dna morskiego wskazują, że stan elementów ekosystemu jest najlepszy w Polskich wodach przybrzeżnych wschodniego Basenu Gotlandzkiego;
- dla pozostałych akwenów odnotowano zły stan (subGES) (poza akwenem: Polskie wody przybrzeżne Basenu Gdańskiego, który nie został oceniony), w zakresie cechy D6, charakteryzującej stan elementów hydromorfologicznych;
- w zakresie oceny cech presji, najgorsze wyniki występują w zakresie cech: Eutrofizacja (D5); Stężenie substancji zanieczyszczających (utrzymujące się na poziomie, który nie wywołuje skutków charakterystycznych dla zanieczyszczenia) (D8) oraz Hałas podwodny (D11);

Akweny w granicach obszarów morskich RP (POM)

źródło: opracowanie własne na podstawie MPHP10 oraz danych HELCOM

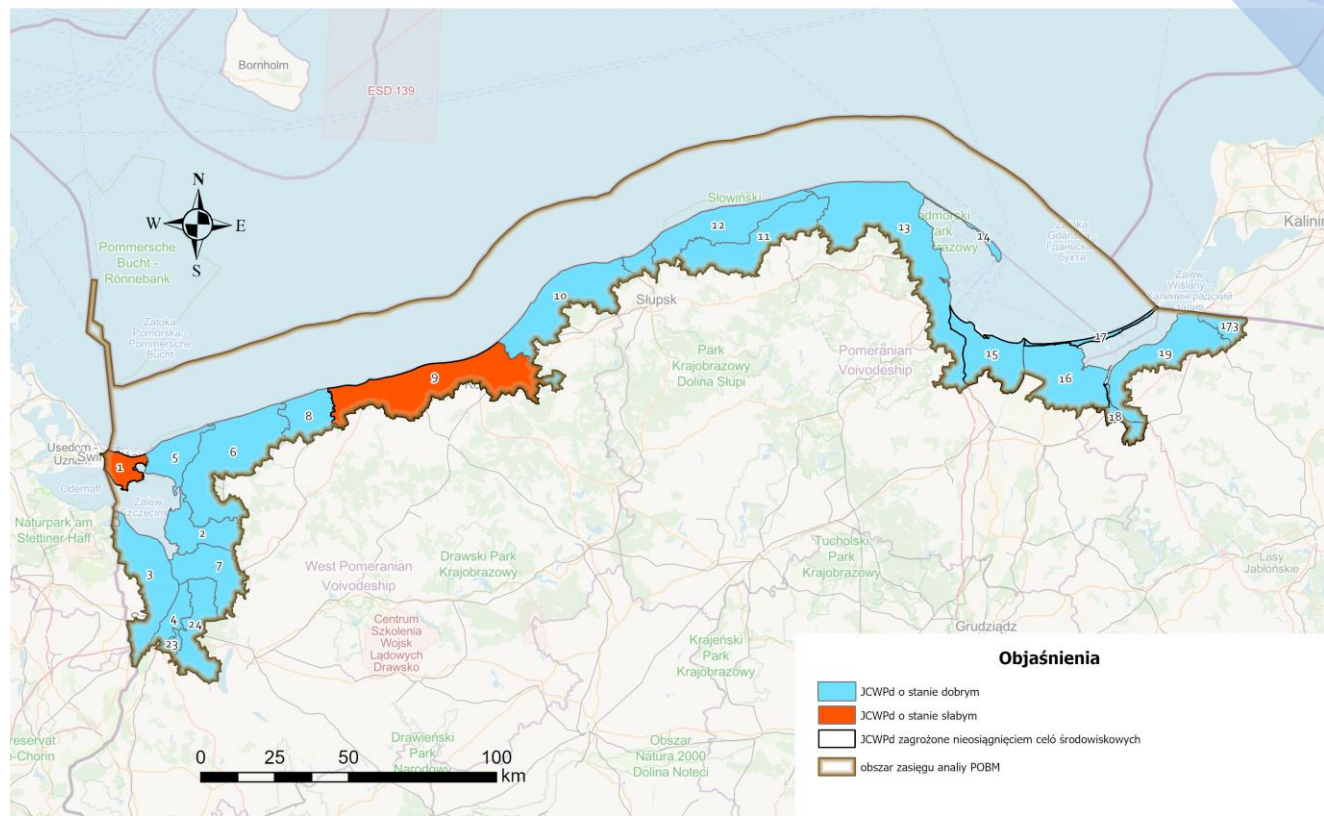
Stan aktualny w zakresie komponentu: Wody podziemne

Stan wód podziemnych

W zasięgu prowadzonych analiz znajdują się (w całości lub częściowo) 22 jednolite części wód podziemnych: JCWPd nr: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 23, 24 i 173.

W stanie słabym są JCWPd nr: 1 (słaby ilościowy i chemiczny) i 9 (słaby ilościowy), pozostałe części wód są w stanie dobrym*.

JCWPd nr: 1, 9, 15, 17 i 18 - zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych.

* Ocena stanu jednolitych części wód podziemnych w dorzeczach – stan na rok 2022. PIG – PIB, 2023 r.

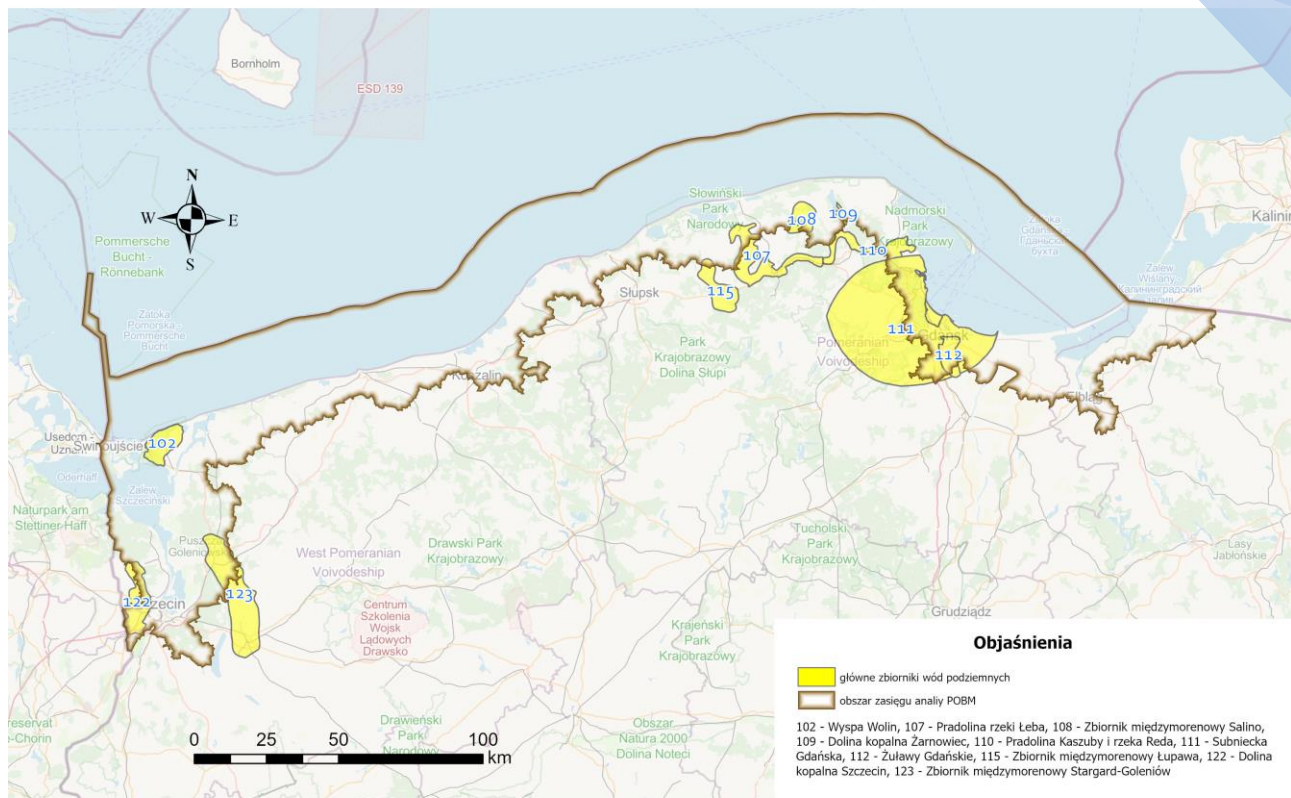
Stan aktualny w zakresie komponentu: Wody podziemne

Stan wód podziemnych

W zasięgu prowadzonych analiz znajduje się (w całości lub częściowo) 10 głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP).

9 zbiorników związanych jest z utworami czwartorzędu i są to przede wszystkim zbiorniki pradolinne, dolinne, dolin kopalnych i międzymorenowe.

1 zbiornik (Subniecka Gdańska – GZWP nr 111) związany jest z utworami kredowymi i ze względu na znaczną głębokość zalegania przyjmuje charakter subniecki.

Stan aktualny w zakresie komponentu: Powietrze i klimat

Charakterystyka klimatu na analizowanym obszarze

Klimat na analizowanym obszarze jest łagodny, umiarkowany ciepły, ze znacznymi opadami deszczu.

Zgodnie z klasyfikacją klimatów Köppena-Geigera: klimat oceaniczny (Cfb). Średnia roczna temperatura powietrza wynosi ok. 9°C, a opad kształtuje się na poziomie ok. 650 – 800 mm rocznie.

Cechą charakterystyczną polskiego wybrzeża Bałtyku jest występowanie cyklu cyrkulacji atmosferycznej, a jego konsekwencją są określone kierunki wiatru w poszczególnych porach roku powodujące zmienność poziomów morza. Wezbrania sztormowe są obserwowane najczęściej w porze jesiennej i zimowej.

Stan jakości powietrza

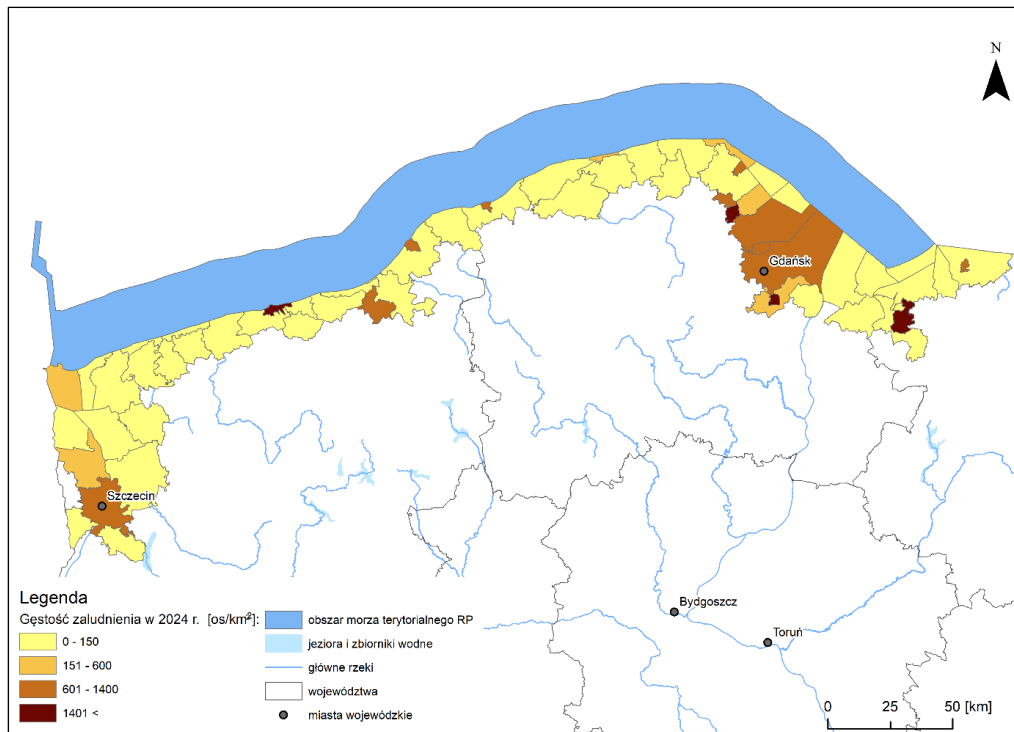
Głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza w zasięgu oddziaływania projektu POBM jest emisja antropogeniczna pochodząca z sektora komunalno-bytowego, w mniejszym stopniu transport oraz działalność przemysłowa.

Największe problemy w zakresie jakości powietrza dotyczą:

- ✓ wysokich stężeń B(a)P w pyłe zawieszonym PM10 w okresie grzewczym,
- ✓ wzrostu stężeń ozonu w miesiącach letnich, spowodowanych obecnością w atmosferze jego prekursorów oraz warunkami meteorologicznymi.

Stan aktualny w zakresie komponentu: Ludzie i dobra materialne

- Obszar analiz cechuje zróżnicowana gęstość zaludnienia – najwyższa w rejonie aglomeracji trójmiejskiej i większych miast;
- Saldo migracji wewnętrznych ludności na pobyt stały w regionie dla miast jest ujemne, dla terenów wiejskich – dodatnie;
- Analizowany obszar odgrywa ważną rolę w polskiej gospodarce morskiej - porty, przemysł stoczniowy, rybołówstwo i przetwórstwo ryb, żegluga pasażerska, są ważnymi sektorami gospodarki tej części Polski;
- Duże znaczenie turystyki, liczba turystów przebywająca na terenach nadmorskich stale wzrasta.

źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Stan aktualny w zakresie komponentu: Zabytki

Zabytki w zasięgu analizowanego obszaru, powiązane są z jego specyfiką, w tym zwłaszcza nadmorskim położeniem i licznie tu występującymi rzekami, kanałami. Należą do nich w szczególności:

- latarnie morskie wraz z towarzyszącą zabudową: w Rozewiu, Krynicy Morskiej, Czołpinie, Helu, Gdańsku - Nowym Porcie, Stilo koło Sasina, Jarosławcu, Darłównu, Gąskach, Kołobrzegu, Niechorzu, Wisielce i Świnoujściu;
- historyczne wsie rybackie: (Jastarnia, Kuźnica, Łeba, Ustka, Rewa, Hel);
- zabytkowe młyny i elektrownie wodne;
- najstarsze, nowożytnie zachowane zabytki techniki m.in. młyny, prochownie, kuźnie;
- urządzenia wodne (Kanał Raduni w Gdańsku, XVII-wieczna śluza Kamienna Grodza w Gdańsku);
- porty, stocznie;
- mosty stałe;
- zabytkowe jednostki pływające.

Na terenie polskich obszarów morskich znaleźć można 572 wraki, w tym 2 cmentarzyska oraz 30 obiektów mających wartość historyczną. W zasięgu obszaru analiz znajdują się 422 wraki, wśród których 24 mają wartość historyczną.

Stan aktualny w zakresie komponentu: Krajobraz

Wybrzeże południowego Bałtyku, to miejsce różnorodne pod względem typów krajobrazów naturalnych. Wynika to z różnorodności rzeźby terenu, bogactwa stosunków wodnych, będących efektem działalności lądolodu, a następnie współczesnego ich przemodelowania.

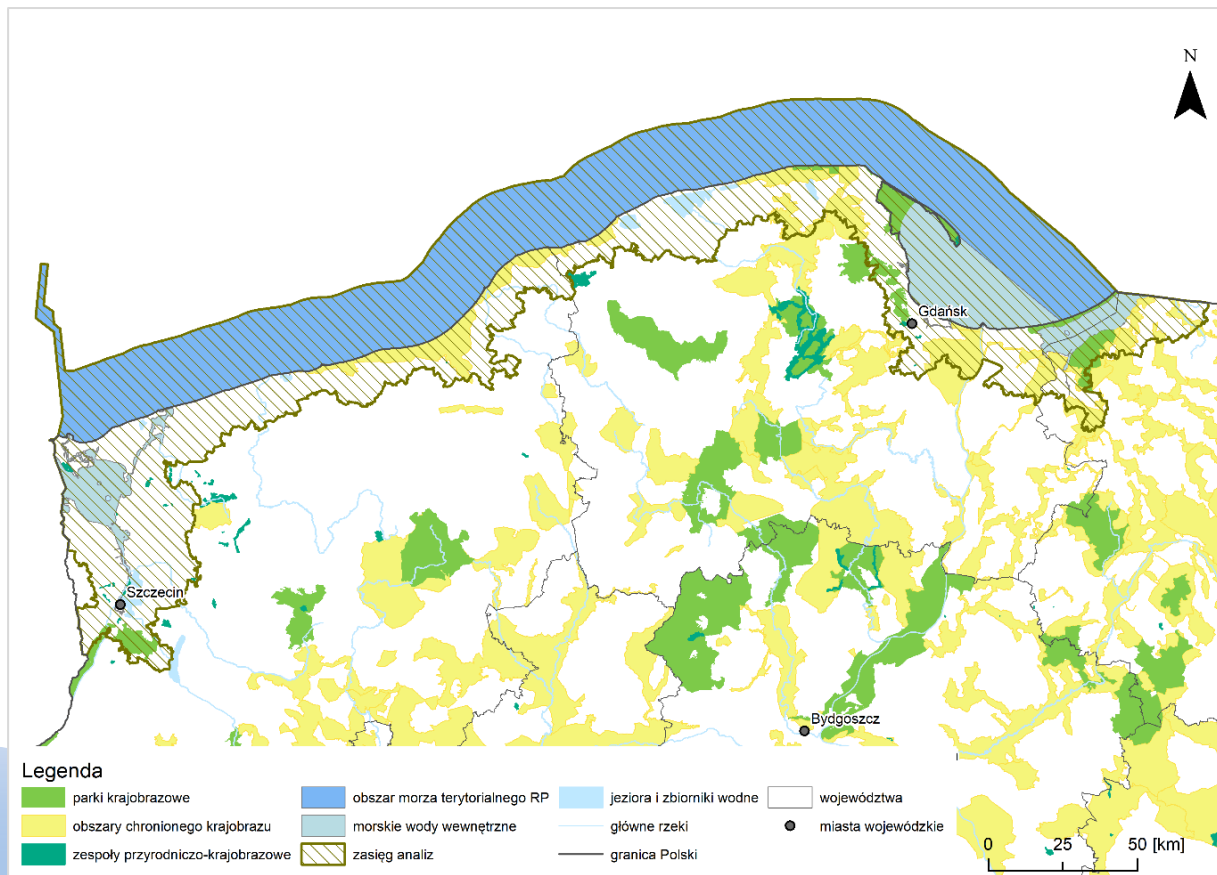
Do typów krajobrazu na polskim wybrzeżu należą:

- ✓ Typ wybrzeży wysokich (klifowy),
- ✓ Typ wybrzeży niskich (mierzejowy),
- ✓ Typ wydmowy,
- ✓ Typ nadmorskich równin aluwialnych,
- ✓ Typ den dolin rzecznych.

Cenne krajobrazy wybrzeża Bałtyku są chronione w ramach licznie utworzonych w tym celu form ochrony przyrody. Obszarami chronionymi, których głównym celem utworzenia jest ochrona walorów krajobrazowych są:

- ✓ parki krajobrazowe,
- ✓ obszary chronionego krajobrazu,
- ✓ zespoły przyrodniczo-krajobrazowe.

Rozmieszczenie form ochrony krajobrazu w zasięgu analiz

źródło: opracowanie własne na podstawie MPHP10, danych GDOŚ oraz SIPAM

Stan aktualny w zakresie komponentu: Zasoby naturalne

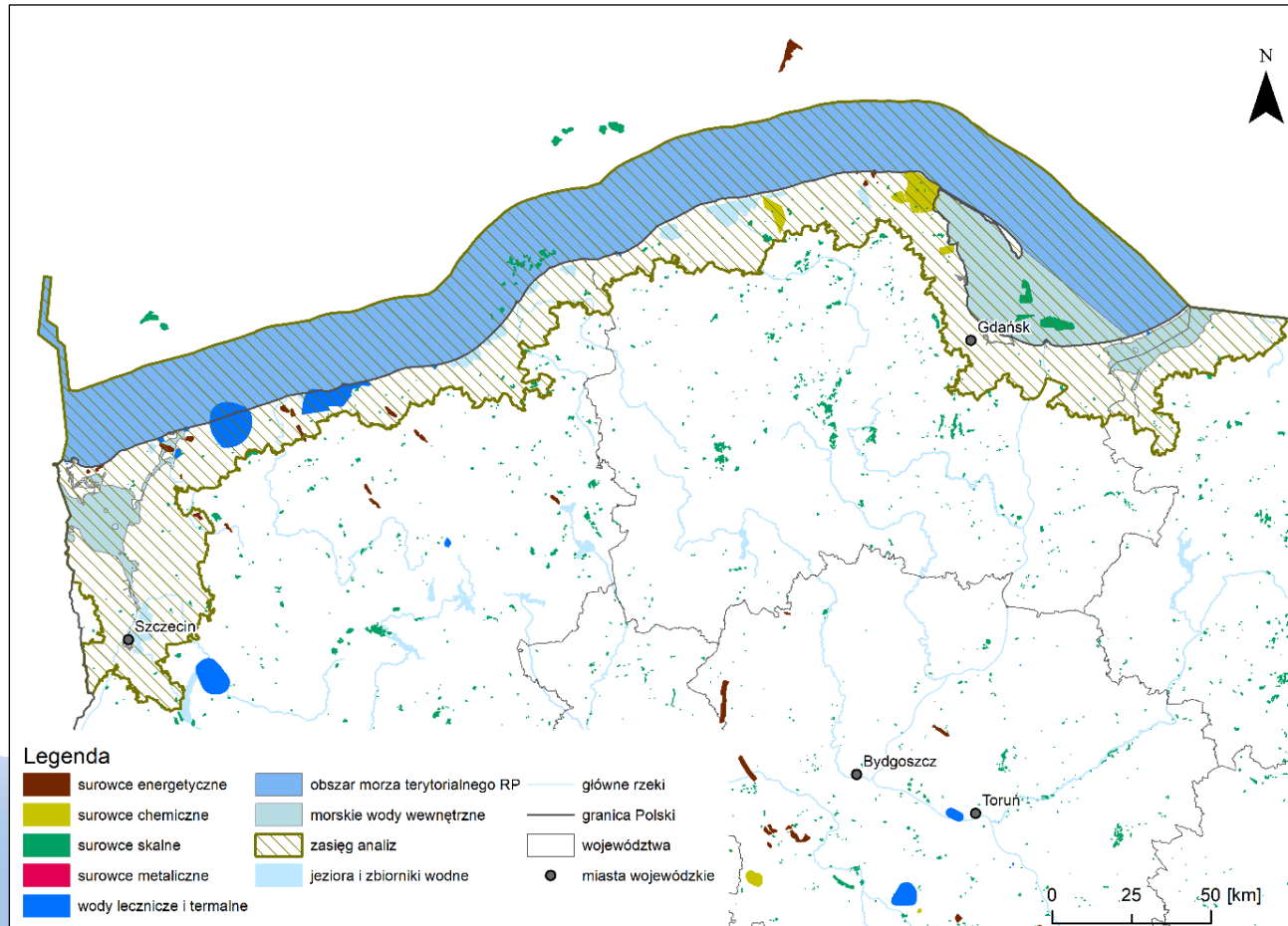
Danych na temat stanu rozpoznania i zagospodarowania złóż kopalin, wielkości udokumentowanych zasobów i wydobycia, dostarcza Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce, opracowywany corocznie przez PIG-PIB.

Zgodnie z aktualnymi danymi pochodzącymi z Systemu Gospodarki i Ochrony Bogactw Mineralnych Polski MIDAS, w zasięgu prowadzonych analiz występuje **350 złóż kopalin**.

W granicach wód morskich (morza terytorialnego RP oraz morskich wód wewnętrznych, występuje 20 złóż piasków i żwirów: Zatoka Koszalińska (17 pól złoża), Zatoka Gdańska, Zatoka Gdańska - obszar 1 oraz Zatoka Gdańska - obszar 2.

8 złóż kopalin: ropy naftowej, wód termalnych, wód leczniczych, soli kamiennej i soli potasowej oraz gazu ziemnego występuje jednocześnie w zasięgu obszarów lądowych i morskich. Pozostałe 322 złoża zlokalizowane są w lądowym pasie nadmorskim w zasięgu prowadzonych analiz.

Rozmieszczenie źródeł kopalin w zasięgu analiz

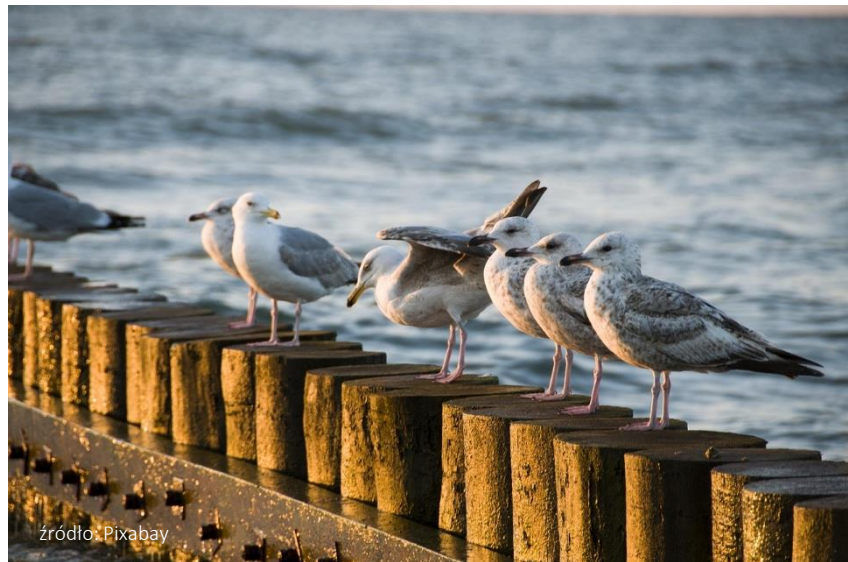
źródło: opracowanie własne na podstawie: PIG PIB, system MIDAS

Stan aktualny w zakresie komponentu: Różnorodność biologiczna, flora i fauna, korytarze ekologiczne, formy ochrony przyrody

Różnorodność biologiczna definiowana jest jako: „różnicowanie wszystkich żywych organizmów pochodzących z ekosystemów lądowych, morskich oraz innych wodnych ekosystemów oraz zespołów ekologicznych, których są one częścią. Dotyczy to różnorodności w obrębie gatunku, pomiędzy gatunkami oraz ekosystemami”.

Różnorodność biologiczna Bałtyku oceniana jest jako uboga, co wynika głównie z faktu, iż Bałtyk jest morzem słonawym (mezohalinowym) oraz poddanym silnej presji.

Bałtyk charakteryzuje się **dużymi różnicami zasolenia** horyzontalnego jak i wertykalnego, co ma znaczący wpływ na florę i faunę. Niskie zasolenie Bałtyku stanowi barierę nie do pokonania dla wielu gatunków zwierząt przez co jego bioróżnorodność jest uboga. Z drugiej strony niskie zasolenie Bałtyku umożliwia życie wielu organizmom słodkowodnym, np. jak niektórym gatunkom ryb i skorupiaków.

źródło: Pixabay

Stan środowiska morskiego – siedliska bentosowe i pelagiczne

Siedliska bentosowe – stan dobry został osiągnięty jedynie w Basenie Bornholmskim, w pozostałych obszarach przeprowadzenia oceny zintegrowanej dobry stan nie został osiągnięty.

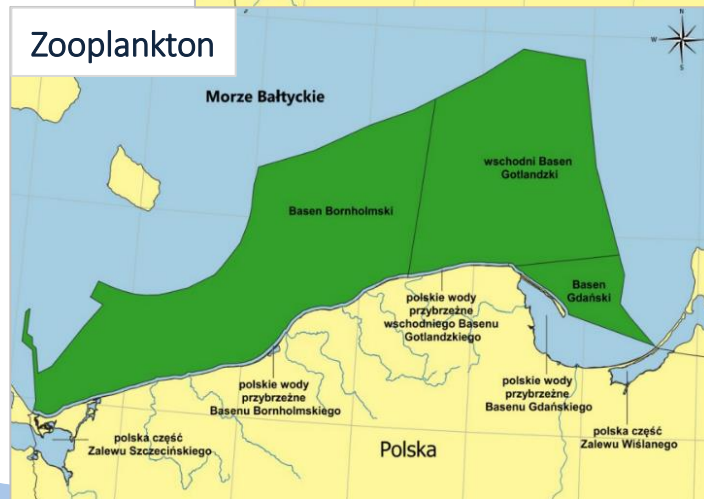
Fitoplankton (chlorofil a) – zgodnie z oceną eutrofizacji oraz w uzupełnieniu o ocenę w JCWP przejściowych i przybrzeżnych, stężenia chlorofilu a przekroczyły wartości progowe we wszystkich ocenianych akwenach.

Zooplankton – stan dobry został osiągnięty we wszystkich ocenianych obszarach (Basen Gdański, Wschodni Basen Gotlandzki, Basen Bornholmski).

Fitoplankton

Zooplankton

źródło: Ocena stanu środowiska polskich obszarów morskich Bałtyku na podstawie danych monitoringowych z roku 2023

Stan środowiska morskiego – ichtiofauna i ssaki morskie

Ichthiofauna POM obejmuje ponad 60 stale występujących gatunków ryb (np. szprot, śledź, dorsz, stornia) i 2 gatunki minogów. Ocena ryb w oparciu o wskaźnik LFI wskazała na stan subGES we wszystkich ocenianych obszarach. W 2023 roku, wskaźniki: Liczebność kluczowych grup troficznych i Liczebność gatunków kluczowych wskazały na osiągnięcie dobrego stanu w obszarach JCWP Zatoka Pucka Zewnętrzna oraz Zalew Wiślany oraz stan poniżej dobrego w JCWP Zalew Pucki. Na podstawie wskaźnika wielkości ryb przybrzeżnych (ocena oparta na okoniu), stan środowiska wód morskich w Zatoce Puckiej Zewnętrznej i w Zalewie Puckim uznano za dobry, natomiast stan środowiska w Zalewie Wiślanym oceniono jako zły.

Ssaki morskie

W Morzu Bałtyckim występują cztery gatunki ssaków morskich: foka szara, foka pospolita, foka obrączkowana oraz morświn. Aktualne wyniki monitoringu zarówno foki szarej (2021 r.), jak i foki pospolitej (2021 r.) opublikowane przez GIOŚ wskazują, iż perspektywy ochrony tych gatunków ocenia się jako złe (U2). Jedną z przyczyn tego stanu są istniejące i rosnące, presje związane z miejscami wypoczynku fok.

Na podstawie wyników monitoringu prowadzonego w latach 2016-2018, stan ochrony morświna oceniono na U2 (stan zły).

Najważniejszą presją na morświna jest przyłów (przypadkowa śmierć w sieciach rybackich).

1

Ptaki lęgowe

Programy monitoringu ptaków lęgowych uwzględnione w RDSM to: bielik, ptaki wybrzeży piaszczystych, kormoran i rybitwa czubata

2

Ptaki migrujące

Polska znajduje się w obrębie dwóch wielkich korytarzy migracyjnych. Programy monitoringu ptaków migrujących prowadzone przez GIOŚ to: żurawie, gęsi

3

Ptaki zimujące

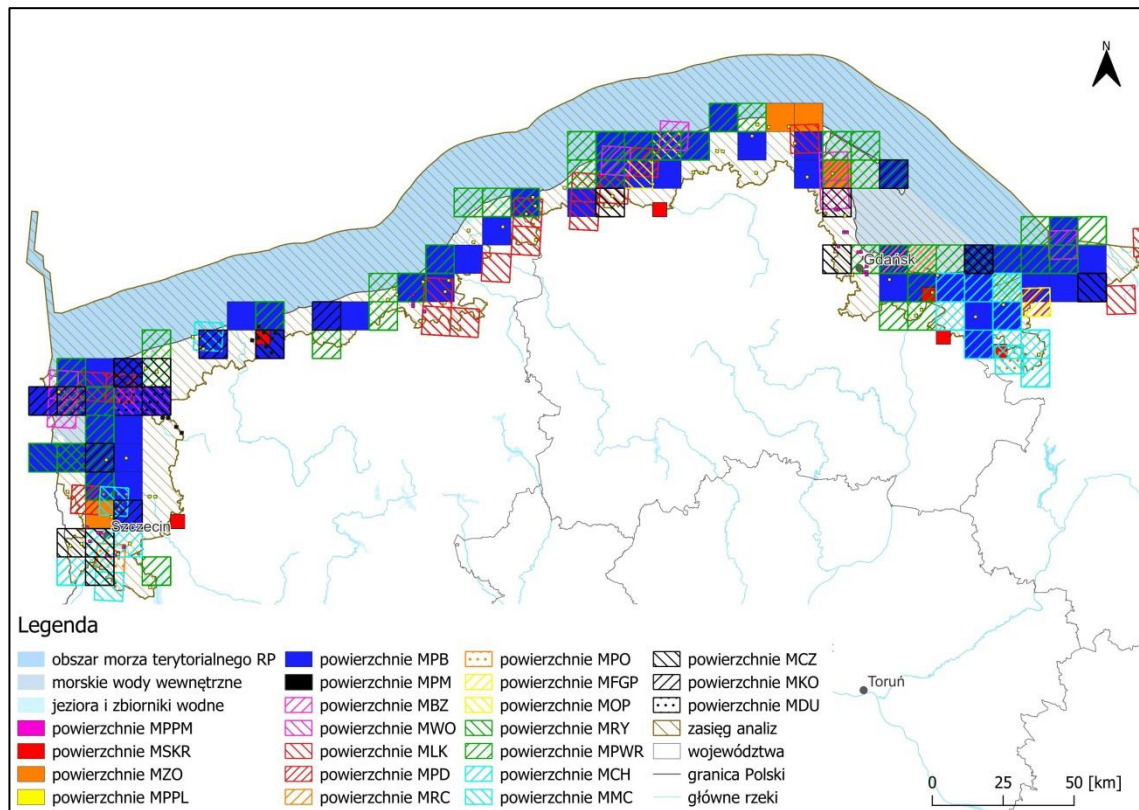
Programy monitoringu ptaków zimujących prowadzone przez GIOŚ i uwzględnione w RDSM to: zbiorniki śródlądowe, wody przejściowe i wody morskie.

Ocena stanu środowiska wód morskich:
GES (stan dobry) – ptaki roślinożerne
subGES (stan dobry nieosiągnięty) – ptaki żywiące się bentosem, żerujące w kolumnie wody lub na powierzchni oraz ptaki brodzące

Najwyższa intensywność migracji ptaków to pas przybrzeżny o szerokości ok. 2 km.
Dominujący kierunek migracji E–W. Ptaki mogą korzystać z plaż jako miejsc żerowania i odpoczynku w czasie wędrówek.

Najliczniejsze gatunki to: lodówka, uhla i markaczka. Ocena stanu RDSM:
GES (stan dobry) – ptaki roślinożerne,
subGES (stan dobry nieosiągnięty) – ptaki żywiące się bentosem, żerujących w kolumnie wody lub na powierzchni oraz ptaki brodzące

Awifauna lęgowa – Rozmieszczenie powierzchni monitoringu, względem POBM

Sieweczka obrożna (fot.A.Kośmicki)

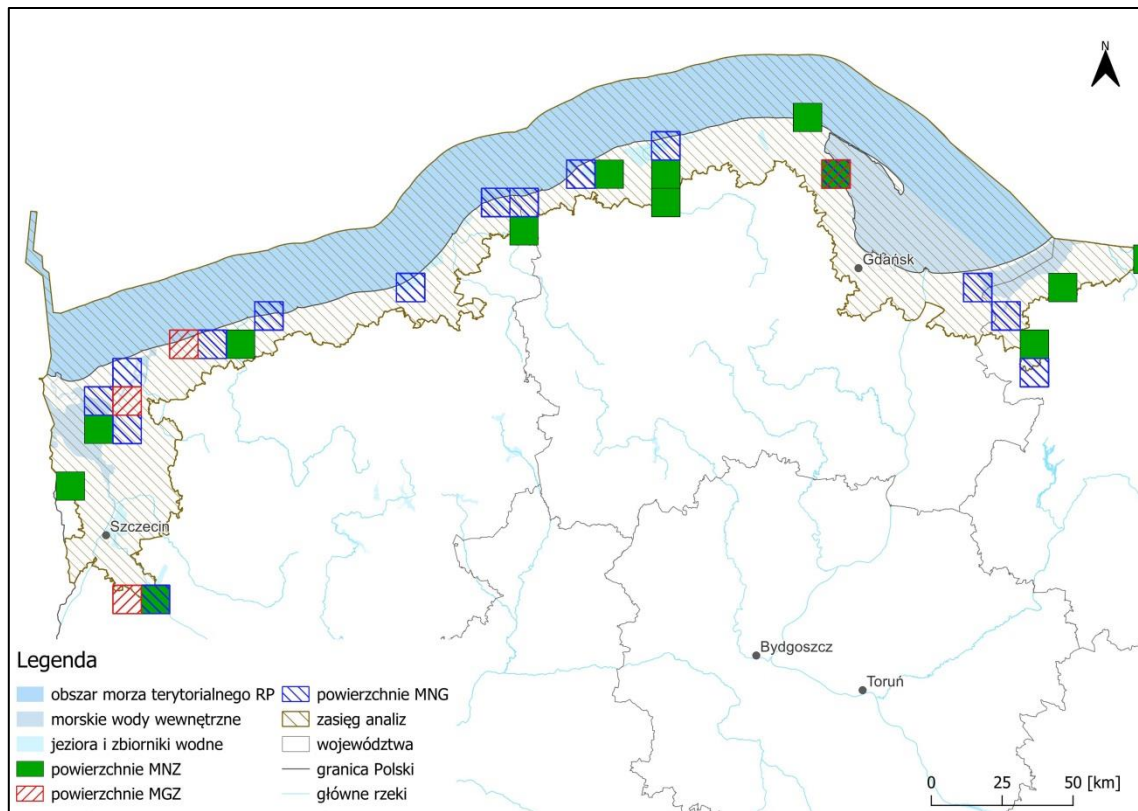

Rybitwa białoczarna (Fot. A.Kośmicki)

Rybitwa czubata (Fot. A.Kośmicki)

Awifauna migrująca – Rozmieszczenie powierzchni monitoringu, względem POBM

Gęgawa (fot.P.Rydzkowski)

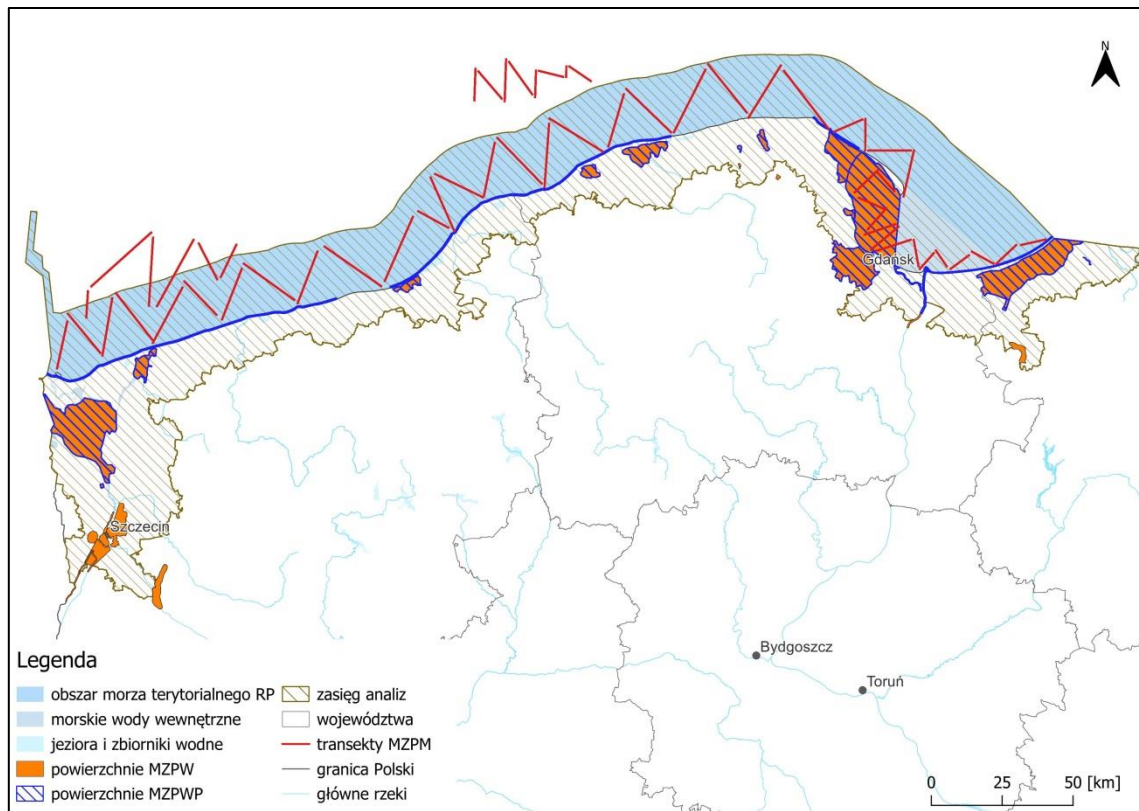

Żuraw (fot.P.Rydzkowski)

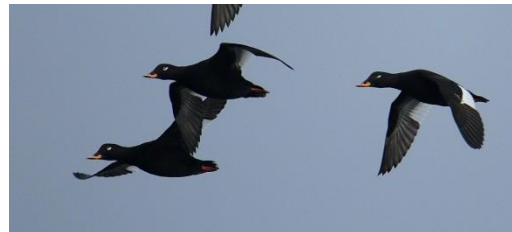

Piaskowiec (Fot. A.Kośmicki)

Awifauna zimująca – Rozmieszczenie powierzchni monitoringu, względem POBM

Lodówka (fot.A.Kośmicki)

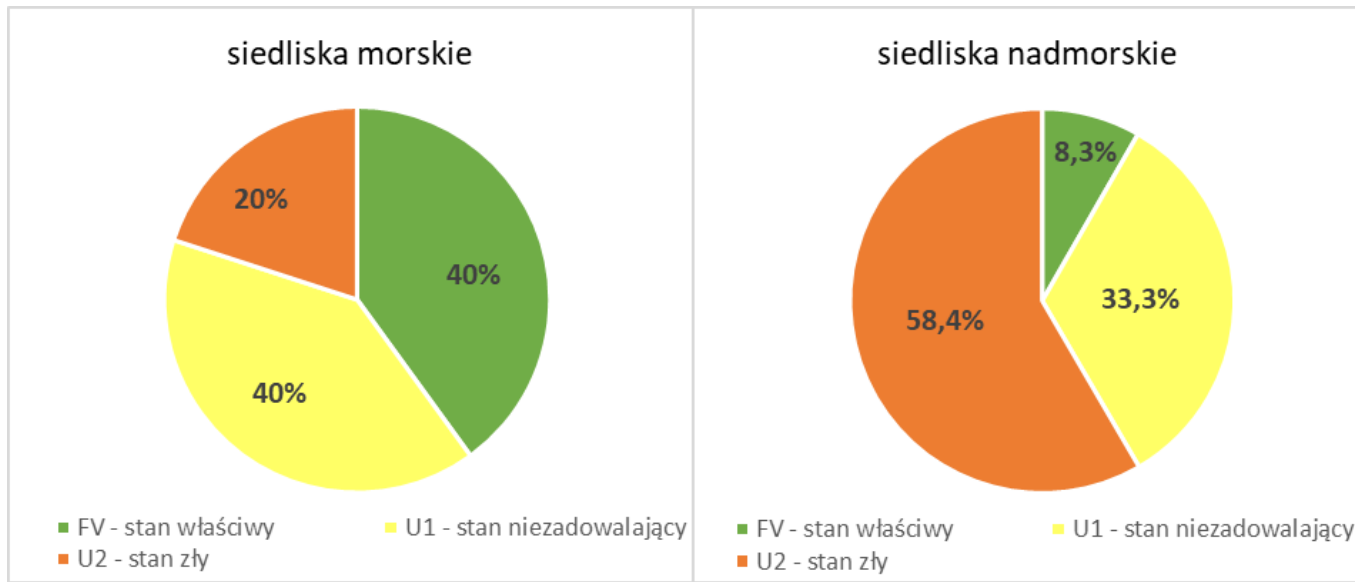

Uhla (fot.A.Kośmicki)

Markaczka (fot.A.Kośmicki)

Aktualna ocena stanu siedlisk morskich i nadmorskich

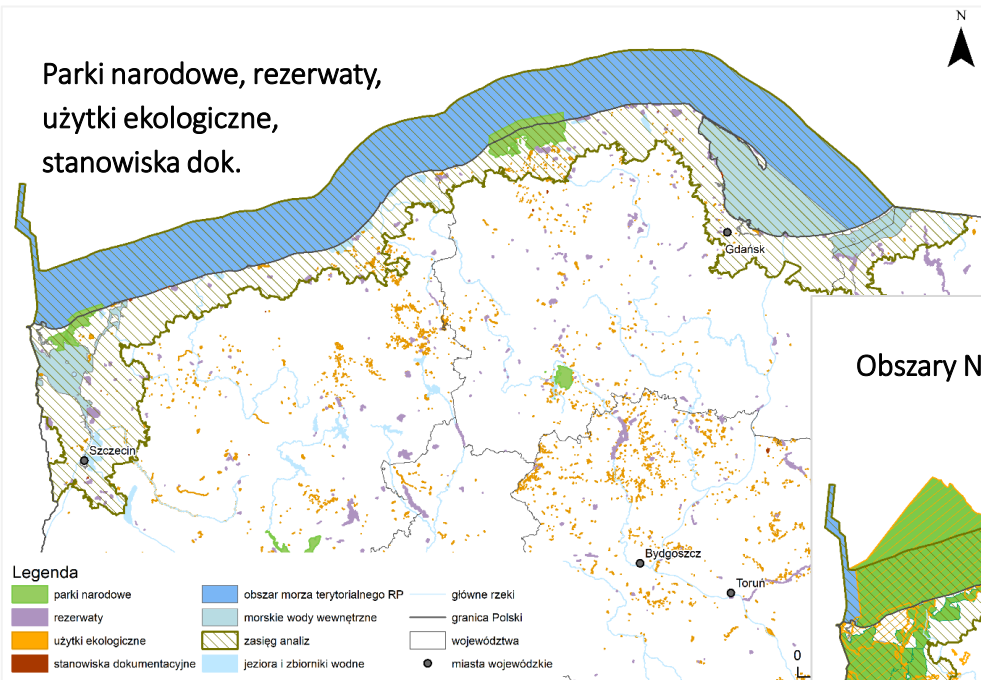
źródło: opracowanie własne na podstawie wyników monitoringu GIOŚ

Siedliska morskie obejmują morze i przymorskie wody słonawe, np.: ławice podmorskie, ujścia rzek, zalewy i jeziora przymorskie, skaliste i kamieniste dno morskie.

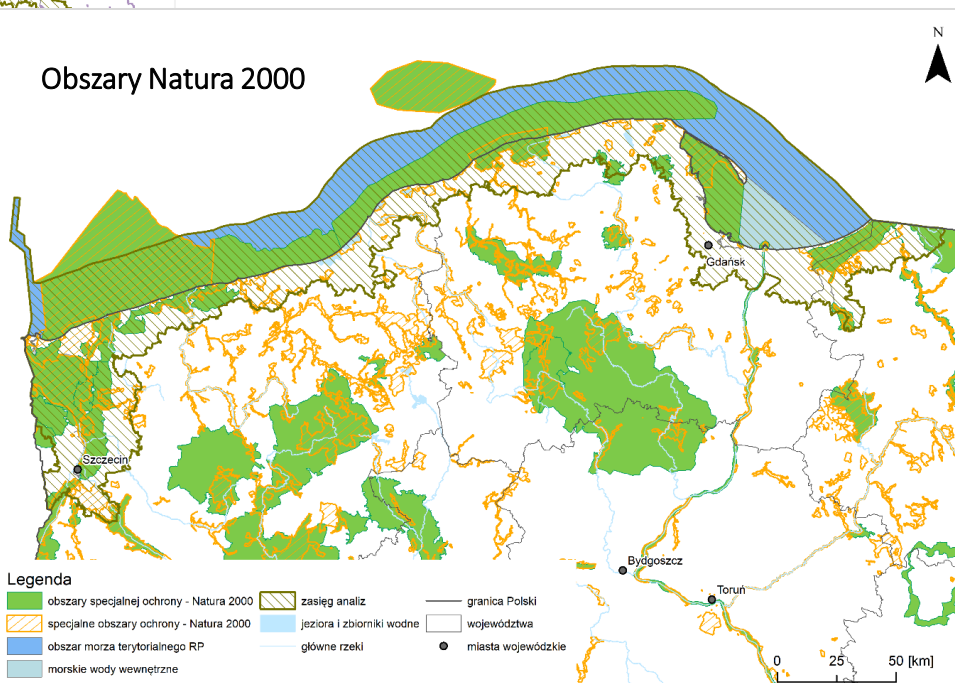
Siedliska nadmorskie obejmują brzeg morski, solniska oraz wydmy nadmorskie np.: kidzina, klify, solniska, nadmorskie wydmy białe, nadmorskie wrzosowiska, lasy mieszane i bory na wydmach nadmorskich.

Rozmieszczenie wybranych form ochrony przyrody w zasięgu analiz

Parki narodowe, rezerваты,
użytki ekologiczne,
stanowiska dok.

Obszary Natura 2000

źródło: opracowano na podstawie MPHP10, danych GDOŚ
oraz danych SIPAM

Istniejące problemy ochrony środowiska – presje morskie i inne czynniki

Do głównych presji, mających wpływ na stan środowiska Morza Bałtyckiego, zalicza się: eutrofizację, zaburzenia fizyczne, dopływ substancji niebezpiecznych oraz hałas. Presje związane z eutrofizacją, zaburzeniami fizycznymi i dopływem substancji niebezpiecznych, stanowią również najczęstsze zagrożenia dla siedlisk morskich chronionych w ramach sieci Natura 2000. Z kolei hałas, oddziałuje na ssaki morskie (foka, morświn), ryby i ptaki.

1

Eutrofizacja

3

Substancje niebezpieczne

2

Zaburzenia fizyczne

4

Hałas podwodny

5

Falowanie – czynnik generujący presje hydromorfologiczne

Potencjalne zmiany aktualnego stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektu Programu

1

Występowanie zagrożeń,
np. powodzie, podtopienia

2

Zagrożenie dla ludzi

3

Degradacja obiektów
i infrastruktury

4

Negatywny wpływ na
gospodarkę obszarów
powiązanych

5

Utrata siedlisk
przyrodniczych

6

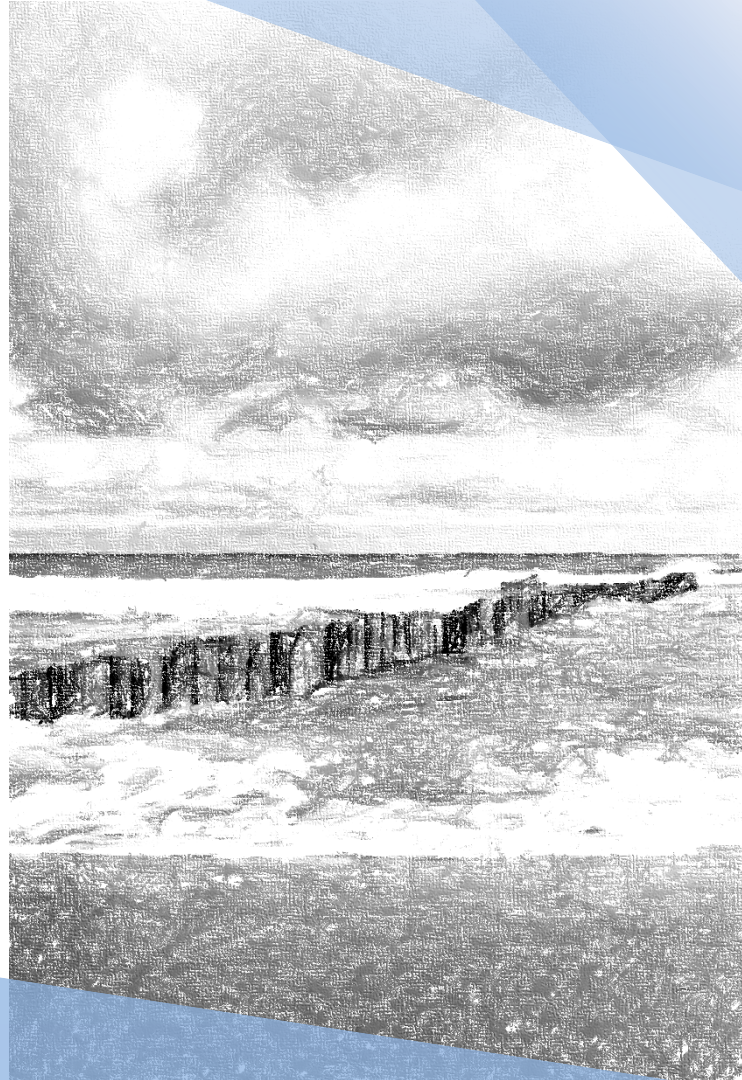
Zwiększenie ryzyka
katastrof naturalnych

7

Zapobieganie zmianom
hydromorfologicznym

Ministerstwo Infrastruktury

Dziękujemy za uwagę